

Matteo Cosci

V katerem pomenu je mišljenje »resničnejše« kot znanstveno vedenje? Težavna primerjava v Aristotelovi *An. Post.* II 19

Ključne besede: *epistēmē*, *noûs*, resničnejše

Aristotel na samem zaključku *Druge analitike* zapiše: »nič ne more biti skladno z resnico bolj od znanstvenega razumevanja (*epistēmē*), razen mišljenja (*noûs*)«. Ta trditev bi lahko bila problematična, če upoštevamo aristotelsko načelo izključenega tretjega, ki pravi, da med resnico in zmoto ne obstajajo vmesne stopnje. Dejansko Aristotelova logika ne pušča prostora za naraščajoče resnice, tako da je treba to domnevno višjo resnico razumeti na bolj posreden način. Po kritični obravnavi nekaj zadevne literature bo pomen Aristotelovega izraza *alēthēsteron* (»bolj skladno z resnico«, »resničnejše«) razumljen na naslednje načine: (1) natančnejše zaradi njegovega enotnega predmeta; (2) bolj gotovo in prepričljivo; (3) bolj orientacijsko in vodeče; (4) pojmovno predhodno; in končno (5) bolj vzročno za resnico. Mišljenje bo razumljeno kot ne-inferencialen način razumevanja, katerega pozitivna resničnostna vrednost je vedno enaka tisti, ki jo zagotavlja znanstveno vedenje.

Matteo Cosci

In which sense is intellectual knowledge said to be "more true" than scientific knowledge?

A problematic comparison in Aristotle, *An. Post.* II 19

Key words: *epistēmē*, *noûs*, more true / truer

At the very end of *Posterior Analytics*, Aristotle writes that "nothing apart from intellectual knowledge (*noûs*) can be truer than scientific knowledge (*epistēmē*)". This claim may sound problematic in consideration of the Aristotelian Principle of Excluded-Middle, which states that there are no intermediate degrees between truth and falsity. In fact, Aristotle's logic leaves no room for incremental truths, so that a more circumstantial understanding of such alleged superior truth is needed. After a critical discussion of some literature on the topic, the meaning of Aristotle's *alēthēsteron* ('more true') shall be understood here as meaning: (1) more exact because of its unitary object, (2) more certain and convincing, (3) more orientative and guiding, (4) conceptually antecedent, and, finally, (5) more causative of truth. Intellectual knowledge will emerge as a non-inferential way of understanding, whose positive truth-value will always be the same as the one guaranteed by scientific knowledge.